

ეთნიკური დაპირისპირება, მონათესავე ეთნიკური ჯგუფი და მესამე მხარის
ჩარევა

ქეთევან ბრეგვაძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე საერთაშორისო ურთიერთობების
მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

პოლიტიკის მეცნიერებები (საერთაშორისო ურთიერთობები)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ნინო ფავლენიშვილი (ასოცირებული პროფესორი)

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2018

„როგორც წარმოდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ქეთევან ბრეგვაძე. 22.06.2018.”

სარჩევი

1. შესავალი - საკითხის აქტუალობა	1
1.1 ეთნიკური კონფლიქტი და ეთნიკური ჯგუფების ტერიტორიული ავტონომია	4
1.1.1 ავტონომიის განმარტება - პოლიტიკური და ლეგალური კონტექსტი	6
2. მეთოდოლოგია	7
3. თეორიული ხედვები - ეთნიკური დაპირისპირება და მესამე მხარის ჩარევა	10
3.1 განუყოფელი ტერიტორიის თეორია	10
3.1.1 დასახლების სტრუქტურა	11
3.1.2 სახელმწიფო, ეთნიკური კომპოზიცია და ტერიტორიული მთლიანობა	14
3.1.3 განუყოფადი (Indivisible) და გაყოფადი (Divisible) პოზიციები.....	14
3.2 მესამე მხარე და ეთნიკური კონფლიქტი	16
3.2.1 მესამე მხარე - შიდასახელმწიფოებრივი ფაქტორები	17
3.2.2 ეთნიკური კომპოზიცია: დომინირება და მრავალფეროვნება.....	17
3.2.3 პოლიტიკური შემზღუდველები: ინსტიტუტები, ლიდერები და კონტროლი..	19
3.2.4 მესამე მხარის ჩარევა ეთნიკურ კონფლიქტში: ზოგადი პირობები და ინტერაქციის ეფექტი.....	20
3.3 ტრანსნაციონალური ფაქტორები და საერთაშორისო ურთიერთობები	26
4. ეთნიკური დაპირისპირება, მონათესავე ეთნიკური ჯგუფი და მესამე მხარის ჩარევა	29
4.1 Case Study - აფხაზეთი.....	29
4.2 Case Study - ყირიმი, აღმოსავლეთ უკრაინა.....	33
4.2.1 ყირიმი	33
4.2.1.1 რუსეთი - მესამე მხარე ეთნიკურ კონფლიქტში.....	35

4.2.1.2 ინტერვენცია - განმაპირობებელი ფაქტორები	36
4.1.2 აღმოსავლეთ უკრაინა	39
4.3 Case Study - დნესტრისპირეთი	40
4.3.1 De facto დამოუკიდებლობის გზაზე.....	40
4.4 Case Study - გაგაუზია.....	48
5. კვლევის შედეგები და ანალიზი.....	53
დასკვნა	58
ბიბლიოგრაფია:	60

ცხრილების ჩამონათვალი

ცხრილი 1: ეთნიკური ჯგუფები და სუვერენიტეტის მოთხოვნა -----	13
ცხრილი 2: მოლაპარაკებების მოდელი: საკითხის განუყოფადობა -----	15
ცხრილი 3: ეთნიკური კომპოზიციისა და ინსტიტუციონალური შემზღუდველების ინტერაქციის ეფექტი ინტერვენციის გადაწყვეტილებაზე -----	22

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომი მიზნად ისახავს ეთნიკურ კონფლიქტში მესამე მხარის ჩარევის კრიტერიუმების განსაზღვრას, რათა პასუხი გასცეს კითხვას: რა ფაქტორების კომბინაცია განაპირობებს მესამე მხარის ჩარევას სხვა ქვეყანაში მიმდინარე ეთნიკურ კონფლიქტში?

ჩამოყალიბებული ჰიპოთეზის მიხედვით, სახელმწიფო ინტერვენციას ახორციელებს მისი გეოპოლიტიკური ინტერესის ქვეყანაში იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი აქვს რამდენიმე ფაქტორის კომბინაციას. ეს ფაქტორებია: 1) მესამე მხარის შიდასახელმწიფოებრივი სტრუქტურა - ინსტიტუციური შეზღუდვები; ეთნიკური კომპოზიცია, 2) საერთაშორისო არენაზე წამყვანი ძალის სტატუსის შენარჩუნება/გაძლიერება და 3) მეორე ქვეყანაში, ეთნიკურ ჯგუფის სამშობლო ტერიტორიის ავტონომიური სტატუსი.

საკვლევ მეთოდოლოგიად შეირჩა თვისებრივი კვლევის მეთოდოლოგია. კვლევის საფუძველზე მიღებული შედეგები და დასკვნები გაკეთდა შემთხვევის შესწავლის შედარებითი ანალიზის, პროცესზე მიდევნებისა და დისკურს ანალიზის მეთოდების გამოყენებით.

ძირითად დედუქციურ თეორიად აღებულია მონიკა ტოფტის განუყოფელი ტერიტორიის თეორია, ასევე, დევიდ კარმენისა და პატრიკ ჯეიმსის თეორია ეთნიკურ კონფლიქტში მესამე მხარის ინტერვენციის შესახებ. ჰიპოთეზის შემოწმება მოხდა აფხაზეთის, ყირიმის, აღმოსავლეთ უკრაინის, დნესტრისპირეთისა და გაგაუზიის ეთნიკური კონფლიქტების ქეისებითა და მათი შედარებითი ანალიზით. ჩატარებული კვლევით დასტურდება ჰიპოთეზის ვალიდურობა და თანხმობა გამოყენებულ თეორიასთან.

Abstract

The main purpose of the research is to determine specific criterias defining third party intervention in ethnic conflicts in order to answer the question: what factors govern third party intervention in the ongoing ethnic conflict of the host country? According to the research hypothesis, the state intervenes in the country of its geopolitical interst if there is a combination

of several factors, such as: 1) Institutional structure of the third party – institutional constraints; ethnic composition, 2) international power relations and 3) territorial autonomy of the ethnic group homeland in a host country.

The research applies Qualitative methodology, specifically Case study Analysis, Comparative Case Study Analysis, Discourse and Process Tracing Analysis methods.

The theoretical framework of the research is grounded on Monica Toft's middle range Theory of Indivisible Territory as well as David Carment and Patrick James's Theory of Third Party Intervention in Ethnic Conflicts. Cases of Abkhazian, Crimean, Eastern Ukrainian, Transnistrian and Gagauzian ethnic conflicts are analyzed for testing the hypothesis. The research results show the validity of the hypothesis and its correspondence with the above-mentioned theories.

Key Words: Ethnic Conflict; Third Party; Host Country; Intervention; Domestic Factors; Transnational Factors; Ethnic Affiliations; Territorial Autonomy; Abkhazia; Crimea; Eastern Ukraine; Transnistria; Gagauzia.